

Kari Tudományos Diákköri Konferencia

Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Rendészettudományi Kar

2023. november 09.

Dolgozat címe

**A Taser alkalmazásának gyakorlati eredményei, rendészeti és
személyes aspektusból megvilágítva**

Jelige: sokkolva lettem

Pályamunka lezárásának időpontja: *2023. szeptember*

2023.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	4
1. A Taser története eredetétől napjainkig.....	5
1.1. Hogyan jött létre a Taser?.....	5
1.2. Első generációs Taser: TASER TF-1 bemutatása.....	6
1.3. Második generációs Taser: AIR TASER 34000 bemutatása.....	7
1.4. Harmadik generációs Taser: a TASER M26 bemutatása	8
1.5. Negyedik generációs Taser: a TASER X26 bemutatása.....	9
1.6. Ötödik generációs Taser: a TASER XREP bemutatása.....	9
1.7. A legmodernebb TASER, a TASER 7 bemutatása	11
2. Taser jelenlegi alkalmazhatósága nemzetközi és hazai viszonylatban.....	13
2.1. Kihívások és kockázatok a vezetett elektromos fegyverek vonatkozásában	14
2.2. A vezetett áramos kényszerítő eszközök megjelenése Magyarországon a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv szempontjából.....	14
2.3. TASER nemzetközi alkalmazása.....	15
3. Magyar rendőrség állományában jelenleg rendszeresített TASER X2 ismertetése.	18
3.1. TASER X2 felépítése.....	18
3.2. TASER X2 működési elve	20
4. Az elektromos sokkoló eszköz hazai alkalmazásának jogszabályi háttere az általános rendőrségi feladatokat ellátó szerv szervezeti egységei vonatkozásában.....	23
5. A rendszeresítés óta alkalmazott elektromos sokkolóeszközök statisztikai adatai	25
5.1. Hivatalos statisztikai adatok a Taser hazai alkalmazására vonatkozólag.	25
5.2. Az ORFK hivatalos állásfoglalása benyújtott kérdéseimre.	26
6. Interjú A BRFK állományában első alkalommal TASER eszközt alkalmazó rendőrökkel.	28
7. Szemléletes bemutatása az elektromos sokkoló eszköznek, kilövő fejjel és közvetlen módon történő alkalmazás során	33

8. Szubjektív véleményem a TASER X2 eszközről, az eszköz használatáról és használhatóságáról.....	36
Összegzés.....	37
Felhasznált Irodalmi jegyzék	39
Felhasznált jogszabályi háttér:	39
Felhasznált internetes forrás:	39
Ábra jegyzék:	41

BEVEZETÉS

„A világ, amit teremtünk a gondolkodásunk eredménye, nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül.”

Albert Einstein

Pályafutásomat a Készenléti Rendőrség Győri (XV.) Bevetési Osztályon kezdtem 2015.09.01-én, amikor kinevezésre kerültem járőr beosztásba. Az első szolgálati helyemen 9 hónapig teljesítettem szolgálatot, majd ezt követően 2016.07.01. hatállyal áthelyezésre kerültem a Budapesti Rendőr-főkapitányság, Rendészeti Szervek, Közrendvédelmi Főosztály, Központi Gépkocsizó és Járőrszolgálati Osztály állományába, járőr beosztásba. A BRFK állományában, közterületen 7 évet töltöttem el járőr, járőrvezető, majd járőrparancsnoki beosztásokban. A hét év során számtalan szakmai és gyakorlati tapasztalatra tettem szert mind a járőrszolgálati feladatok ellátása, mind pedig a csapaterős tevékenységek során. Jelenleg a Terrorelhárítási Központ, Személyvédelmi Igazgatóság, I. Főosztály állományában teljesítek szolgálatot. A dolgozatom témaválasztását az inspirálta, hogy a BRFK állományában 2022. januárjában a rendszeresített TASER X2 elektromos sokkoló eszköz bevezetésre került és rendkívül hasznosnak tartom ezt az új kényszerítő eszközt, de a hatékony használathoz elengedhetetlen, hogy minden oldalról, hibáival és előnyeivel is rávilágítsunk annak gyakorlati használatára. Az eltelt időszak alatt számos intézkedés során került alkalmazásra a vezetett áramos kényszerítő eszköz és fontosnak tartom, hogy a megfelelő és biztonságos használat okán, az elméleti alkalmazás mellett a gyakorlati bemutatás és az abból levont tapasztalatok is ismertetésre kerüljenek. A dolgozatomban bemutatom a TASER eredetét, történetét, annak fejlődését napjainkig, továbbá az elektromos sokkolóeszköz működési elvét is vizsgálom mind elméleti, mind pedig gyakorlati vonatkozásában, különös tekintettel az eddigi eredményekre.

1. A TASER TÖRTÉNETE EREDETÉTŐL NAPJAINKIG

Ahhoz, hogy a napjainkban használt TASER X2 eszközt részletesen be tudjam mutatni érdemes végig követni a vezetett áramos kényszerítő eszköz fejlődését. Eredetének vizsgálata hozzá segíti az olvasót ahhoz, hogy pontosabb képet kapjon arról, hogy miért és milyen változásokon ment keresztül a kezdetek óta.

1.1. Hogyan jött létre a Taser?

Az elektromos áramot „fegyverként” már 1890. augusztus 6-án alkalmazták Amerikában, Auburn városában, ahol egy villamosszék általi kivégzésre ítélt embernek hajtották végre a halálos ítéletét. Az elsőként célirányosan alkalmazott elektromos áramot, mint fegyvert, 1000 amperrel alkalmazták.¹

A későbbiek folyamán olyan fegyvereket próbáltak kifejleszteni, amelyek kevésbé voltak halálos kimenetelűek az alkalmazásukat követően. Az 1930-as években Vietnámban létrehoztak egy olyan generátort, amely nagyfeszültségű áramot hozott létre. Ezt az eszközt egy hordozható telefonból alakították át és elsőként a francia gyarmati csapatok alkalmazták, kínzás és kihallgatás céljából.

Később olyan elektromos sokkoló fegyvereket fejlesztettek ki, amelyet elsősorban szarvasmarhákkal szemben használtak „szarvasmarha-botok” néven ismerték akkoriban. 1964-ben a szarvasmarha botok fő gyártója szabadalmaztatta elsőként az elektromos sokkolót, amelyeket kifejezetten emberekkel szembeni használatra fejlesztettek ki.

Ezek az „érintkezős” elektromos sokkoló fegyverek azonban jelentősen eltérnek lövedékes elektromos sokkoló társaiktól. Ez utóbbtól eltérően a hatás nem fejthető ki távolról, mivel a fegyvert közvetlenül az egyén valamely testrészéhez kell érinteni ahhoz, hogy áramütést okozzon, és ennek a sokknak a célzott hatása lokális fájdalommal jár. A feltalálóknak ki kellett fejleszteni egy hatékonyabb eszközt, amely nagyobb hatást fejt ki a sokkolni kívánt célszemélyre.

¹ <https://www.origo.hu/tudomany/nagyhasab/20150804-125-eves-a-villamosszek.html>
2023.08.28

A TASER elődjének szabadalmaztatására Jack Cover feltaláló nyújtott be kérelmet.² Az eredeti szabadalom szerint az első eszköz olyan elektromos impulzust bocsátott ki, amely elegendő a célszemély ártalmatlanításához és mindezt egy lövedéken keresztül lehet alkalmazni, amely egy áramvezetőképes vezetékkel van összeköttetésben a kívánt hatás kifejtéséig.

Az első szabadalomra bocsátott termék nem volt megfelelő, továbbá állt rendelkezésre az eszközzel kapcsolatos jogi háttér sem. Jack Cover feltaláló, aki egyébként a NASA-nál dolgozott, mint repülőgép kutató, 1974-ben sikeresen létrehozta a TASER első verzióját.³

1.2. Első generációs Taser: TASER TF-1 bemutatása

A feltaláló a TASER TF-1 típusú, első távvezérlésű sokkoló fegyverét hozta létre, amely a mai TASER-ek első változata, ezáltal első generációs TASER-ként szokás emlegetni. Cover szerint az inspirációt egy újságcikkből merítette, amely egy olyan emberről szólt, aki nekisétált egy olyan kerítésnek, ami elektromos árammal volt ellátva és a csodával határos módon nem halt bele az áramütésbe, csupán ideiglenesen mozgásképtelenné tette. Az újságcikk elolvasás után a feltaláló tudta, hogy az elektromos áramot oly módon is lehet alkalmazni, hogy annak ne legyen súlyosabb következménye az emberi szervezetre nézve.

Jack Covernek az eszköz elnevezésével kapcsolatos inspirációja onnan fakadt, hogy kisgyermekként olvasott a „Swift and His Electric Rifle” című, Tom Swift alkotta sci-fi regényéből. A „TASER” elnevezést az elektromos sokkoló 1976-ban kapta meg Cover által, oly módon, hogy a fent említett mű címéből adódó „TSER” rövidítést kiegészítette egy „A” betűvel, ezáltal egy egyszerűbben kiejthető szóvá alakította és így alkotta meg a mai néven ismert TASER elnevezést.

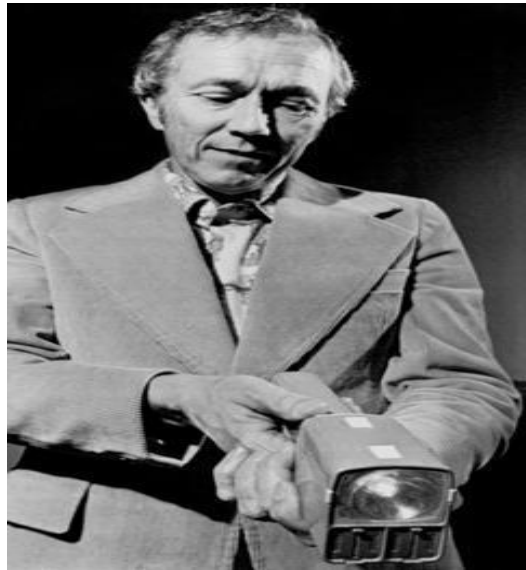
Az első elektromos fegyverek működtetéséhez lőport alkalmaztak, így lőfegyvernek minősítették őket és az értékesítési darabszámok meglehetősen kevésnek bizonyultak. Az eszköz működése során 2 darab darts-ot lehetett kilőni körülbelül 4,5 méteres távolságra, ami az ember idegrendszerére hatott. A működéséhez használt lőpor miatt az első generációs TASER-t az Egyesült Államok Pénzügyminisztériuma Alkohol-, Dohány- és Lőfegyverek Irodája lőfegyvernek minősítette, ez vezetett később a TASER System csődjéhez.⁴

² <https://www.officer.com/tactical/less-lethal/article/21251746/history-of-the-taser> Letöltés dátuma: 2023.08.29.

³ <https://www.weaponslaw.org/weapons/projectile-electric-shock-weapons-tasers> Letöltés dátuma: 2023.08.29.

⁴ <https://www.cbsnews.com/news/almanac-inventor-of-the-taser/> Letöltés dátuma: 2023.08.29.

Cover a számtalan problémára való tekintettel, 1993-ban összeállt két testvérrel, Rick és Tom Smith-el, akikkel együtt az eszköz továbbfejlesztésén dolgoztak és megalakították az AIR TASER Industries elnevezésű céget.⁵

1. ábra: John Cover bemutatja az első Tasert (TF-1), 1976.01.14.⁶

1.3. Második generációs Taser: AIR TASER 34000 bemutatása

Az 1990-es évek végén a TASER Inc. jelentős lépéseket tett a technológia fejlesztésének irányába. Bemutatták az Air TASER 34000-et. Ez az eszköz az első generációs modelltől eltérően sűrített levegővel működött, amely az előző generációs eszközhöz képest nagyobb pontosságot és megbízhatóságot nyújtott az alkalmazó számára és a polgári személyek számára is megvásárolható lett. Ez fordulóponthoz jelentett a TASER fegyverek fejlesztése során, mivel az új modell felkeltette a bűnüldöző szervek figyelmét.⁷ A paramétereit tekintve az első generációs eszközhöz hasonlóan a hatótávolsága 4,5 méter, továbbá az eszköz, a használata során 30 másodperces kisülési időt tudott biztosítani az eszköz használója számára. Az Air Taser 34000 volt az első a TASER-ek közül, ami AFID-eket (Anti-Felon Identification) használt. Ez azt jelentette, hogy a használatakor konfetticímkék szóródtak szét az alkalmazás helyszínén. Ezek a címkék nagyban hozzájárultak az eszközzel való visszaélések megakadályozásához. Továbbá néhány konfetticímkét (AFID) úgy készítettek, hogy különböző

⁵ <https://www.nytimes.com/2009/02/16/us/16cover.html> Letöltés dátuma: 2023.09.01.

⁶ <https://www.cbsnews.com/news/almanac-inventor-of-the-taser/> Letöltés dátuma: 2023.09.01.

⁷ <https://www.stunster.com/blog/john-cover-inventor-of-the-taser/> Letöltés dátuma: 2023.09.01.

fényviszonyok között világítottak, így elősegítve a bűnüldöző szervek munkáját, az esetleges elkövetők könnyebb kézre kerítését.⁸

2. ábra: Air Taser 34000⁹

1.4. Harmadik generációs Taser: a TASER M26 bemutatása

1999-ben mutatták be a TASER M26-ot. Ez a harmadik generációs eszköz újdonságnak számított, mivel a korábbiaktól eltérően izomösszehúzódást generált az alkalmazása közben. Ez az új technológia az Electro-Muscular Disruption (EMD) elnevezést kapta. Ehhez az új módszerhez köthető a Neuromuscularis incapacitation (NMI) elnevezés. Továbbá az eszköz az AFID rendszer mellett egy adattárral rendelkezett, ami rögzíti az alkalmazás 5 mp-es kisülési időintervallumát és a pontos idejét, év, hónap, nap, perc, másodperc tekintetében.

Az „M” típus betűjelöléssel ellátott eszközök sajátosságai közé sorolható, hogy fegyvermarkolattal rendelkeznek és NiMH akkumulátor biztosítja az eszköz működtetését. Az M26-os modell – a korábbi eszközöktől eltérően – lézerrányzóval is el lett látva. Az eszköz fekete színű és sárgaszínű oldalpanellel rendelkezik, hogy könnyebben meg lehessen különböztetni egy maroklófegyvertől.¹⁰

⁸ <https://taser-evolution.axon.com/> Letöltés dátuma: 2023.09.02.

⁹ <https://taser-evolution.axon.com/> Letöltés dátuma: 2023.09.02.

¹⁰ <https://taser-evolution.axon.com/> Letöltés dátuma: 2023.09.02.

3. ábra: Taser M26¹¹

1.5. Negyedik generációs Taser: a TASER X26 bemutatása

A TASER X26-os modellt 2003-ban mutatta be a TASER International, amely a negyedik generációs TASER-ként vált ismertté. Az eszköz megalkotása során többek közt azt tartották kiemelten fontosnak, hogy kisebb méretű és könnyebb tömegű legyen az előző eszköznél, így megkönnyítve a felhasználó számára az alkalmazást. A TASER X26-os modellel az elődjénél 60%-al kisebb és ugyanennyivel könnyebb tömegű lett, így is elősegítve az esetleges pontosabb alkalmazás elősegítését.¹²

4. ábra: Taser X26¹³

1.6. Ötödik generációs Taser: a TASER XREP bemutatása

Az ötödik generációs TASER az extended range electronic projectile (XREP) modell elnevezést kapta.

Az eszköz úgy lett kialakítva, hogy 12-es sörétes fegyverből lehet kilőni a lövedéket és nem rendelkezik vezetékekkel, ezáltal jóval nagyobb távolságból is lehet alkalmazni, továbbá

¹¹https://www.accreditedsafety.com/cgi/display.cgi?item_num=44001&title=-TASER-Pre-Owned-M26-with-Lasersight Letöltés dátuma: 2023.09.02.

¹²https://www.accreditedsafety.com/cgi/display.cgi?item_num=44009&title=-M26C-Advanced-TASER%AE. Letöltés dátuma: 2023.09.02.

¹³TEK – oktatási anyag

hasonlóan a korábbi TASER-ekhez, NMI hatás elérésére képes, de jóval nagyobb távolságból, így elősegítve a biztonságosabb alkalmazásokat. Ez azért is számít fontos újításnak, mert az X26-os modellt nagyjából 10 méter távolságból lehetett alkalmazni, míg az új modell jóval nagyobb távolságot biztosít a felhasználó számára.¹⁴ A fejlesztőknek úgy kellett kialakítani a lövedéket, hogy annak tömege ne legyen túl kicsi és ne legyen túl nagy, mert ha kis tömeggel rendelkezik, akkor nem ér el a célterülethez, ha túl nagy tömeggel rendelkezik, akkor akár a szükségesnél nagyobb sérüléseket tud okozni a célszemélynek. A fejlesztés végén a lövedék súlya 3,4 grammra tevődött.

A lövedék oly módon került kialakításra, hogy átlátszó házzal rendelkezik, így – a balesetek kiküszöbölésének érdekében – könnyen meg lehet különböztetni egy esetleges éles sörétes löszertől. Az átlátszó házaz lövedéket 2 fő részre lehet osztani: a töltény első részében 4 elektromos darts található, amelyek az alany bőrébe vagy ruházatába képesek hatolni az alkalmazás esetén. A lövedék második fele tartalmazza a működtetéshez használt elektronikát. Tartalmaz egy akkumulátort, egy transzformátort és egy mikroprocesszort, amelyek a működtetésért felelnek. A repülés stabilizálása érdekében a lövedék hátsó részén három úszószárny is található, amelyek a fegyverből való kijutást követően kioldódnak és ezáltal biztosítják a pontos lövési lehetőséget. A lövedék akkumulátora 20 perces folyamatos működésre képes, ezáltal, ha nagyobb távolságból alkalmazzák, akkor bőven van ideje a kényszerítő eszköz alkalmazójának, hogy a célszemélyhez érjen és az NMI hatás akkor is fennálljon.¹⁵

¹⁴ <https://electronics.howstuffworks.com/gadgets/other-gadgets/taser-shotgun-shell.htm> Letöltés dátuma: 2023.09.03.

¹⁵ <https://www.popsci.com/technology/article/2010-03/shock-bullet/> Letöltés dátuma: 2023.09.03.

5.ábra: TASER XREP¹⁶

1.7. A legmodernebb TASER, a TASER 7 bemutatása

Dolgozatomban a fejlődési sorrendből kihagyom a hatodik generációt, mivel annak részletes bemutatása egy későbbi fejezetben a hazai vonatkozás kapcsán történik meg, hiszen a Magyar Rendőrség hivatalos vezetett áramú kényszerítő eszköze a hatodik generációs. TASER X2. A TASER 7-es eszköz a legmodernebb vezetett áramos kényszerítő eszköz az AXON cég palettájában. A TASER 7-es eszközt megpróbálták teljes mértékben új funkciókkal ellátni, ezzel növelve az eszköz hatékonyságát. Sok esetben ugyanis, mikor TASER kerül alkalmazásra, nem volt meg a megfelelő távolság, hogy a két szonda közti hely megfelelő szöget zárjon be és az NMI hatás kellő hatékonyságot tudjon kifejteni a működése során. Az új eszköz forradalmi újításai között található, hogy új kilövőfejjel látták el a tervezők. A fej sajátossága, hogy ugyanolyan szögterpesztésre képes mind közeli, mind távolabbi alkalmazása során. A korábbi kilövőfej tekintetében a vezeték, a kilövőfejben lévő kazettáról tekeredett le, ez sok esetben azt eredményezte, hogy a külballsztika során befolyásolta a dartsok röppályáját, mert a röppálya alatt eltekeredett, akár el is fordult és így a becsapódás sok esetben nem a kívánt módon következett be. Az új eszköz tekintetében a vezeték a szonda belsejéből távozik, így biztosítva a röppálya pontosabb útját. Az új szondák közel kétszer akkora erővel csapódnak be a célfelületbe, mint korábban, így garantálva, hogy az eszköz akkor is megfelelően biztosítja az NMI hatást, ha a célszemélyen vastagabb ruházat van. A TASER 7 egyik legmodernebb fejlesztése közé tartozik, hogy az adatokat nem mi tápláljuk be egy rendszerbe egy adatkábel segítségével, hanem az eszköz automatikusan csatlakoztatva van az Axon hálózatához, így az alkalmazást követően másodpercek alatt bármely adatok kinyerhetők az adattárból. A TASER 7-es egy zöld színű lézer irányzékkal lett ellátva, mivel a zöld szín jobban elősegíti a célzást nappali fényviszonyok között is. A további újítások közé tartozik, hogy az új eszköz

¹⁶ <https://www.popsoci.com/technology/article/2010-03/shock-bullet/> Letöltés dátuma: 2023.09.04.

akkumulátora –az előzőkkel szemben – tölthető. A régebbi eszközök akkumulátorát a lemerülés után nem lehet újra feltölteni, a csere pedig nagy költséggel jár a rendvédelmi szerveknek. A Wakefield Research 2018-ban végzett egy tanulmányt rendvédelmi szervek körében és a tanulmány kimutatta, hogy 5-ből 4 rendőr azt nyilatkozta jobb képzést szeretnének az eszköz alkalmazhatóságáról. További 10 megkérdezett egyenruhásból 9 azt nyilatkozta, hogy további képzések meglehetősen elősegítenék az eredményesebb és biztonságosabb intézkedéseket. ¹⁷

6.ábra: TASER 7¹⁸

¹⁷<https://www.prnewswire.com/news-releases/axon-launches-taser-7-and-axon-body-3-with-free-records-management-system-300725547.html> Letöltés dátuma: 2023.09.04.

¹⁸ <https://www.amazon.com/Taser-Professional-Personal-Defense-7CQ/dp/B091V7HZ3Q> Letöltés dátuma: 2023.09.04.

2. TASER JELENLEGI ALKALMAZHATÓSÁGA NEMZETKÖZI ÉS HAZAI VISZONYLATBAN

Mielőtt a rendőri munka segítése érdekében szerte a világon bevezették az eszköz használatát, számtalan tesztnek vetették alá és hosszan tartó kutatás során bizonyították az eredményét, hogy az eszköz bevezetése javítja a rendőri munka hatékonyságát, miközben védi az emberi életet. Nem csak a rendőri munka hatékonysága volt a kutatás célja, de az is, hogy milyen hatást gyakorol az eszköz az emberi testre.

Fontos leszögezni, hogy kategóriáját tekintve a lövedékes elektromos sokkoló fegyverek a nem halálos fegyverek kategóriájába tartoznak, azonban meg kell említeni, hogy ezzel a kijelentéssel nem mindenki ért egyet, figyelembe véve a CEW-ek kockázatát.

Megvizsgáltam a nyílt forrásból rendelkezésre álló, az eszközhasználathoz köthető haláleseteket, és megállapítottam, hogy a vizsgálati dokumentációból kiolvasható, hogy nincs kétséget kizáró bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az eszköz használatát követő halál bekövetkezése kizárólag ehhez az eszközhöz köthető lenne.

Sokakat megtéveszt az eszköz külseje, hiszen mind kinézetét tekintve, mind alkalmazását figyelembe véve, nagyon hasonlít egy a szolgálatot ellátó rendőrök éles lőfegyverére, mégsem halálos, amellet, hogy rengeteg előnnyel bír.

Az új eszköz használata mind a két oldalról védi az emberi életet, az intézkedő rendőr és az intézkedéssel érintett személy tekintetében, hiszen a kényszerítő eszközzel a kívánt hatás nem halálos kimenetelű sérülés okozásával elérhető.

Az eszköz működési elve szerint működéskor kontroll alatt tartja az idegi-izmokat, melynek következményeképpen gyorsabban harcképtelenné válik a célszemély és ezáltal elkerülhetjük az egyéb kényszerítő intézkedések, mint például a második kilövőfej, illetve további kényszerítő eszközök alkalmazásának szükségességét. Míg a lőfegyver bármilyen jellegű használata, sokkal súlyosabb sérülést okozhat, mint a vezetett áramú kényszerítő eszköz, utóbbi használata során sokkal kisebb az esélye a maradandó sérülések/egészségügyi károsodások kialakulásának, mint bármelyik egyéb kényszerítő eszköz, de természetesen ez sem nyújt teljes kockázatmentességet.¹⁹

¹⁹ https://epa.oszk.hu/02400/02463/00039/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_02_089-103.pdf Letöltés dátuma: 2023.09.05.

2.1. Kihívások és kockázatok a vezetett elektromos fegyverek vonatkozásában

Ha az intézkedő rendőrök nem papírforma szerint látják el a feladatukat, nem minden esetben tudják felmérni, hogy a vezetett elektromos fegyvert mikor erősen javasolt és mikor érdemes használni.

Ahhoz, hogy hirtelen helyzetben gyorsan és jól tudjanak dönteni, oktatás és kiképzés szükséges. A jogszerű alkalmazáshoz pedig a joggyakorlat részletes szabályozására van szükség, azonban a vezetett elektromos fegyverek rendőrségi alkalmazására és használatára vonatkozóan nincs olyan jogszabály, amely elhatárolja az eszközt más, kiváltképp a vele egy megítélés alá eső a kényszerítő eszközöktől.

2.2. A vezetett áramos kényszerítő eszközök megjelenése Magyarországon a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv szempontjából

A Magyar Rendőrség legújabb kényszerítő eszköze a Taser X2-es modell 2021-ben a Készletügyi Rendőrség objektumában került bemutatásra. Gáspár Miklós r. alezredes és Kollár László r. őrnagy urak hajtották végre az eszközök bemutatását. Lakatos Tibor r. dandártábornok úr a bemutató rendezvényen kiemelte, hogy itt még nem szabad megállni, az új eszköz szükségessége mellett a folyamatos fejlődés fontosságát hangsúlyozta, ehhez pedig a taktikai képzések frissítését jelölte meg feladatnak és azt, hogy elengedhetetlen a további új eszközök beszerzése a rendőrség a hatékonyság érdekében. A bemutatót és az eredményeket követően a rendőrség döntött, a TAXER X2 hivatalosan is bevezetésre került.²⁰

Ez nem csak óriási lépés a bűnüldözés és a biztonságos és hatékony rendőri intézkedések tekintetében, de az eljáró rendőrök számára is nyújt egyfajta választási lehetőséget, amikor szükségeltetik. Választás mellett a hatályos szabályozás kiemeli az arányosság figyelembevételének követelményét miszerint: *„több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”*²¹

Ha az előnyöket tekintjük, legfontosabbként azt emelném ki, hogy a Taser alkalmazása elmossa azt a fizikai követelményt, miszerint az intézkedő rendőrnek fizikai erőfölényben szükséges

²⁰ https://epa.oszk.hu/02400/02463/00039/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_02_089-103.pdf Letöltés dátuma: 2023.09.05.

²¹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400034.tv> Letöltés dátuma: 2023.09.05.

lennie a célszeméllyel szemben, hiszen az eszköz megfelelő használata tisztánlátást, logikus helyzetfelismerést és leginkább gyors reagálást kíván, nem pedig izmokat.²²

További előnyként emelném ki, hogy az intézkedő rendőr a kilövést biztonságos, viszonylag nagy távolságból is le tudja adni, mielőtt testi kontaktusba kerül a célszeméllyel. A lézerirányzékokkal pedig pontos célképet kaphatunk.

Mivel a TASER célja – ellentétben az egyéb eszközökkel – nem a fájdalom általi hatástalanítás, mint inkább a pillanatnyi bénítás.

Amikor egy célszemély tudatmódosító szer hatása vagy alkoholos befolyásoltság alatt áll, sokszor nehéz vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz használni, hiszen ebben a bódult állapotban nem olyan mértékben éreznek fájdalmat, így az egyéb fájdalom központú kényszerítő eszközök alkalmazása velük szemben nem elég eredményes. Ezekben az esetekben biztonsággal és hatékonyan alkalmazható a vezetett áramú eszköz, így máris előnybe kerül az egyéb eszközökkel szemben.

Az idegi-izom kontrollnak köszönhetően nem csak emberekre van hatással, hanem nagyobb testű kutyákkal/állatokkal szemben is jól működik anélkül, hogy sérülést okozna bennük az intézkedés. Ami több szempontból is kiemelkedő, hogy az eszköz bekapcsolását követően rögzítésre kerül minden adat, az intézkedés kezdete, kisütések ideje, elektromos sokkolás leadása kontaktusban. A helyszínen szétszóródott konfettik pedig rögzítik az intézkedés pontos helyét. Ezek elengedhetetlenek, hogy pontos adatokat kapjunk az intézkedésről és tapasztalatokat szűrjünk le a későbbi alkalmazásokhoz.²³

2.3. TASER nemzetközi alkalmazása

Míg a TASER vonatkozásában nem áll rendelkezésünkre sem nemzetközi megállapodás, sem pedig Európai Unió belüli közös rendelkezések. Hiába nincsenek írott nemzetközi dogmák ezen eszköz használatára, érdekes módon egyre több országban, és szerencsére hazánkban is bevezetésre kerülnek az eszközök. Az alábbi európai országok rendszeresítették a rendőrség és más rendészeti szervek körében a TASER-t.²⁴

²² https://epa.oszk.hu/02400/02463/00039/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_02_089-103.pdf Letöltés dátuma: 2023.09.06.

²³ https://epa.oszk.hu/02400/02463/00039/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_02_089-103.pdf Letöltés dátuma: 2023.09.06.

²⁴ https://epa.oszk.hu/02400/02463/00039/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_02_089-103.pdf. Letöltés dátuma: 2023.09.06.

Csehország, Németország, Finnország, Franciaország, Egyesült Királyság és Svédország. Világszinten pedig Ausztráliában, Brazíliában, Izraelben, Malajziában, és Új-Zélandon használják az eszközt rendészeti célokra, de az USA és a Kanada is előszeretettel alkalmazza az eszközt.

A fentebb sorolt országok közül az Egyesült Királyságban történő TASER használatát emelném ki, ahol a tagállamok is kiemelt figyelmet fordítanak a rendőrök elektromos sokkoló eszközzel történő ellátására és oktatására.

Azonban a dolgozatomban a halálesettel járó TASER intézkedéseket is be kívánom mutatni annak érdekében, hogy a téma teljes körűen ismertetésre kerüljön. Ennek során ismertetem az egyik legfrissebb esetet, amely Amerikában történt idén januárban, de előtte statisztikai adatokat kerestem a halálos kimenetelű amerikai TASER alkalmazások körében.²⁵

Hivatalos adatok²⁶ szerint 2010 és 2021 között a Taser alkalmazások következtében 500 ember vesztette életét. A halálos kimenetelű Taser alkalmazások száma 2018-as évtől kezdődően 2021-ig 72%-kal csökkent ország szerte, feltehetőleg a modernebb eszközöknek, illetve a széleskörűbb képzéseknek köszönhetően.

Amerikában a halálos Taser alkalmazások között található azon eset, amikor Raleigh városában, arról kaptak bejelentés a rendőrök, hogy egy meztelen, nagydarab férfi az utcán kiabál és a saját gépjárműve tetején ugrál. A helyi rendőrök közül helyszínre érkezett egy fő, aki azt tapasztalta, hogy a bejelentésben szereplő férfi a háza előtt tartózkodik meztelenül. Idő közben egy másik helyi rendőr is a helyszínre ért, majd az erőfölényt kihasználva a két rendőr megkezdte az intézkedést. A férfit megszólították, aki ezt követően hirtelen agresszívvá vált, majd azt mondta a rendőröknek, hogy *“megfoglak ölni benneteket”*. A férfi felugrott, majd az elsőnek helyszínre érkező rendőr felé futott, aki futás közben a férfira telepítette a nála lévő Taser eszközt. A rendőr társa megpróbálta megbilincselni az elkövetőt, de ekkor a Taser 5 másodperces kisütési ideje letelt, az eszköz kikapcsolt és az ellenszegülő férfi ismételten támadólag lépett fel. A rendőrök nem tudták a célszemélyt megbilincselni, ezért ismételten működtetésbe hozták a Tasert, amely újabb 5 másodperces kisütési időt eredményezett az elkövető személyen. A férfival szemben, a

²⁵ <https://abc11.com/death-in-custody-raleigh-police-supreme-sweepstakes-rock-quarry-road/12712113/> Letöltés dátuma: 2023.09.07.

²⁶ <https://cvpcs.asu.edu/sites/default/files/content/projects/Taser%20Media%20CPP.pdf> Letöltés dátuma: 2023.09.07.

megbilincselés érdekében több alkalommal is alkalmazták az 5 másodperces kisütési időintervallumot, majd sikerült megbilincselniük, de a férfi életét veszttette.²⁷

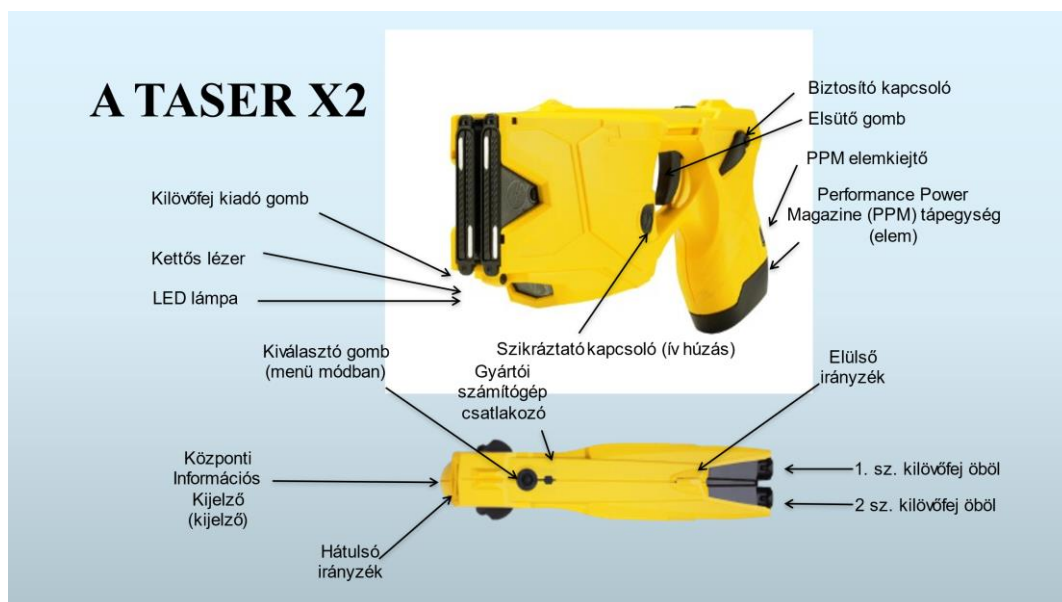
2023 január 17-én egy férfit vontak intézkedés alá Amerikában a Raligh-i rendőrkapitányság munkatársai. A férfinél fehér színű, por alapú kábítószer gyanús anyagot találtak, ezért elő akarták állítani. A férfi ellenszegült az intézkedésnek, a rendőröket félre lökte és futásnak eredt. A férfival szemben Taser került alkalmazásra, majd mivel továbbra is ellenszegült a rendőri intézkedésnek további 2 esetben vele szemben Tasert alkalmaztak, azaz összesen három alkalommal. A harmadik alkalmazást követően a férfi életét veszttette. A vizsgálatok szerint a férfi szervezetében kábítószer hatású anyagok voltak megtalálhatóak, továbbá korábban szívproblémákkal diagnosztizáltak. A két példát azért szerettem volna bemutatni, hogy mind a két esetben az ellenszegülő személyek szervezetében kábítószer hatású anyagok voltak megtalálhatóak, továbbá több ismert betegséggel rendelkeztek, de mind a két esetben többször alkalmazták az 5 másodperces kisütési időt, de a javallott maximum 15 másodperces alkalmazást egyik esetben sem haladták meg.²⁸

²⁷ <https://www.nbcnews.com/news/us-news/bodycam-video-released-black-man-died-tased-los-angeles-police-rcna65524> Letöltés dátuma: 2023.09.07.

²⁸ <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/amr511462008en.pdf> Letöltés dátuma: 2023.09.07.

3. MAGYAR RENDŐRSÉG ÁLLOMÁNYÁBAN JELENLEG RENDSZERESÍTETT TASER X2 ISMERTETÉSE.

3.1. TASER X2 felépítése

7. ábra: TASER X2²⁹

A Taser X2 szembevetülő különbsége a Taser X26-os modellel szemben, hogy kettő kilövőfejjel rendelkezik, így egymást követően kettő darab lövést is le tudunk adni az eszközzel, míg az X26-os modell csak egy kilövőfej tárolására volt alkalmas, így, ha a kezelője hibázott az alkalmazása során, akkor kilövőfejet kellett helyeznie az eszközbe, hogy újra alkalmazni tudja azt.

Az X2-es modell alkalmazása során 7,6 méter távolságra képes a szondákat kitelepíteni, míg az X26-os modell 6,1 méter maximális távolságra volt alkalmazható.

A TASER International úgy fejlesztette ki az X2-s modellt, hogy 5 másodperces kisütési idővel rendelkezzen és, ha a működtetője nem préseli tovább az elsütőbillentyűt, akkor 5 másodperc kisülési időt követően az eszköz automatikusan megszakítja az NMI hatást. A kezelőnek viszont, ha az alap kisütési idő után is szeretné működtetni a műszert, akkor csupán az elsütőbillentyűt kell sütési pozícióban tartania. Az 5 másodperces kisülési időintervallumról a Performance Power Magazine (PPM) által kifejlesztett akkumulátor gondoskodik, melynek az

²⁹ ROKK- oktatási anyag

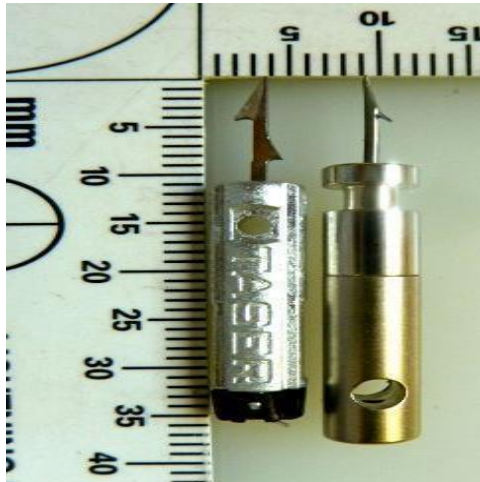
elnevezése Auto-Shutdown, továbbá nagy előrelépés még az előző eszközhöz képest, hogy 505 másodpercnyi impulzus alkalmazására képes egy teljes töltöttséggel. Az X2-es modell újításai közé tartozik a kettős lézerirányzék, így megkönnyítve a kezelőjének a könnyebb célzási lehetőségeit. Az új fejlesztések közé tartozik még továbbá a figyelmeztető ív létrehozása, ami annyit tesz ki, hogy a szonda kitelepítése nélkül képes működtetni az eszközt. Ezt a funkciót a fejlesztők azért hozták létre, mert így egy figyelmeztető jelzést tudunk leadni az eszközzel, ami az esetleges elkövető számára figyelmeztető jelzésként szolgálhat.

8.ábra: TASER X2 kilövőfej azonosító címke (AFID)³⁰

Minden kilövőfej 28 azonosító címkét, úgynevezett AFID-ot tartalmaz, melyekre rányomtatták a kilövőfej sorozatszámát. Az AFID címkék az alsó szonda mögötti részen helyezkednek el. Az azonosító lapkák lövéskor szétszóródnak az alkalmazott területen. A kilövést követően a lapkákat begyűjtik, így azonosítható, hogy melyik kilövőfej került alkalmazásra. Ez a funkció nagyban hozzájárul, hogy az eszközzel jogellenesen visszaélhessen bárki, továbbá az alkalmazat egyfajta védelemmel látja el, hogy a vizsgálatok során könnyebben megtudják állapítani az alkalmazó és az általa működtetett eszköz kilétét.

³⁰ ROKK- oktatási anyag

9.ábra: TASER X2 kilövőfej szonda (SP)³¹

A 10. ábrán szerepelő TASER X2 kilövőfej szonda az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vonatkozásában 2019 januárjától került alkalmazásba. Azóta kizárólag az „SP” szondákat lehet alkalmazni, ugyanis az került rendszeresítésre a magyar rendőrség állományában. A rendszeresített a szondán lézergravírozással ellátott felirat található, amely a szonda "SP" típusát tartalmazza

3.2. TASER X2 működési elve

Az Tasereket háromféleképpen lehet alkalmazni. Az első lehetőség, hogy közvetlen módon, azaz (drive-stun) módon alkalmazzuk. A második lehetőség, hogy közvetlen sokkoló és szonda, illetve sokkoló (angled drive stun) funkcióban alkalmazzuk. A harmadik opció pedig, hogy a szonda kitelepítésével alkalmazzuk.

A közvetlen sokkoló módon oly módon tudjuk az eszközt alkalmazni, hogy annak első felét a sokkolni kívánt testfelületre helyezzük és megnyomjuk a szikráztató gombot. Ezt a funkciót úgy is lehet alkalmazni, hogy a kilövőfejeket még nem működtettük el, továbbá úgy is meg lehet valósítani, hogy a kilövőfejeket elműködtettük. Amennyiben nincs behelyezve kilövőfej az eszközbe, a testfelülethez történő hozzányomással szintén ki tudjuk váltani az NMI hatást.

Az eszköz optimális esetben 2 darab kilövőfejjel van ellátva, amely egyenként 2 darab darts-ot tartalmaz. A felső darts egyenesen a lézerirányzék felső piros találati pontjához csapódik be a megcélzott célterületbe, az alsó darts a felsőhöz képest 7 fokos esési szöggel csapódik be a megcélzott célterületbe és ezt a területet egy villogó lézer mutatja, hogy megkülönböztesse a

³¹ ROKK- oktatási anyag

felső és az alsó szondák becsapódási helyét. A kilövőfejeket úgy tudjuk elműködtetni, hogy a kezelő az elsütőbillentyűt préseli és a sütési pont elhúzásával az elektromos áram 2 gyutacsot hoz működésbe, amelyek a keletkezett hő miatt begyújtják a 2 nitrogénkapszulát és így a keletkezett nyomás nagysebességgel kilöki a két dartsot. A két darts, amikor az eszközből eltávolodik a becsapódási felület irányába, akkor 50.000 volt feszültséggel indul és a találati zónánál 1200 volt feszültségre mérséklődik. A célfelületbe történő becsapódást követően az eszköz 5 másodpercnyi alap kisülési idővel rendelkezik, oly módon, hogy az eszköz az egyik huzalon keresztül az 1200 volt áramerősséget vezet az egyik dartsba, majd onnan tovább halad a testen keresztül a másik testfelületbe csapódott dartsba, majd onnan vissza a másik huzalon keresztül az eszközbe. Az előbb említett folyamat 5 másodpercig ismétlődik folyamatosan, vagy ameddig a kezelője működteti az eszközt. Az eszköz másodpercenként 19 alkalommal ismétli meg az előbb leírt folyamatot az eszköz és a két darts között.

A Taser az alkalmazása során ideg-izom alapú (Neuro-Muscular Incapacitation) azaz NMI hatást fejt ki a szervezetre. A kisütési idő során az izomösszehúzódásokat kontrollálhatatlanná formálja és az irányított mozgásokat blokkolja. A szondák egymáshoz való viszonyukat tekintve, a becsapódás után lényegesek, mivel minél nagyobb a két szonda közti távolság, annál könnyebben jön létre az NMI hatás. Az emberi testnek a „parancsnoki központja” a központi idegrendszer, amelynek a két fő része az agy és a gerincvelő.

A központi idegrendszer magába foglalja az agyat és a gerincvelőt, amelyek felelősek a minket ért ingerek, információk feldolgozásáért, a döntéseink meghozataláért és a kapott információk tárolásáért. A TASER X2 alkalmazása során az NMI rendszerek mind az érzékelő, mind a mozgatóidegeket érintik. Ez azt jelenti, hogy példának okáért kiadunk a lábainknak egy parancsot, hogy előre lépjünk, de az NMI hatás meggátolja, hogy a parancs a végtagjainkhoz elérjen így fejt ki az elérni kívánt hatását. Mivel az érzékszerveink működnek, így az akaratunk az alkalmazás során is megvalósul, de nem vagyunk képesek az akarataink megfelelően cselekedni. Tehát nem a fájdalom töri meg az ellenállásra irányuló szándékot, ezért kóros elmeállapotban, nem beszámítható személynél is működik az NMI hatás. Bizonyos esetekben, mikor nem megfelelő a szondák távolsága a testen, nem megfelelően tudja az eszköz kifejteni az NMI hatást, ilyenkor csak részben fejt ki, példának okáért a célszemély a kezeit vagy a lábait is tudja ilyenkor mozgatni.

A szondák távolsága az alkalmazás során kulcsfontosságú. Az elérni kívánt hatás érdekében a leghatékonyabb távolság a két szonda között 30 cm. A leghatékonyabb hatás elérésének

érdekében a maximális lőtávolság ne legyen több, mint 4 méter. Ennek a tüskék egymástól való eltávolodása, valamint a ballisztikai problémák elkerülése miatt van jelentőség.

A céltávolságnál be tudjuk határolni, hogy mekkora lesz a szondák távolsága egymástól. Ha a lövést 1,5 méter távolságból adjuk le, akkor 23 cm, 2,1 méter távolságból 33 cm, 3 méter távolságból 46 cm, 4,5 méter távolságból 66 cm. Ha 6,4 méter távolságból alkalmazzuk az eszközt, akkor már a tüskék távolsága 91 cm.³²

A TASER X2 eddig alkalmazása során felmerülő egészségügyi problémák száma meglehetősen alacsonynak mondható. A problémás esetek száma 100.000 alkalmazásból 1 körülire tehető. A nagyobb kockázatok elkerülése végett az alkalmazás során a célszemély hátát javallott megcélozni, a mellkason történő alkalmazást javallott elkerülni, az esetleges szívtájéki szondabecsapódás miatt. A gyártó által preferált alkalmazási zónák, a testen lévő nagyobb izomcsoportok, például a nagy hátizom, mivel itt csökkent annak az esélye, hogy érzékeny testrészeket találjunk el a szondákkal. Van néhány embercsoport, akikkel szemben elsősorban kerülni kell a TASER alkalmazását, ilyenek a terhes nők, a gyermek és fiatalkorúak, az idősebb korosztályú embereke, illetve akiknek alacsony a testtömege. Az eszköz alkalmazását kerülni kell továbbá gyúlékony vagy robbanásveszélyes anyagok, folyadékok, gázok között. Nem javallott az alkalmazása, ha előtte közvetlenül CS gáz került alkalmazásra, mivel a rendőrségi használatban lévő CSR gázok gyúlékonyak.³³

³² https://www.pecshor.hu/periodika/XIX/gaspar_regenyi.pdf Letöltés dátuma: 2023.09.10.

³³ ROKK – oktatási anyag;

4. AZ ELEKTROMOS SOKKOLÓ ESZKÖZ HAZAI ALKALMAZÁSÁNAK JOGSZABÁLYI HÁTTERE AZ ÁLTALÁNOS RENDŐRSÉGI FELADATOKAT ELLÁTÓ SZERV SZERVEZETI EGYSÉGEI VONATKOZÁSÁBAN.

Magyarországon különböző jogszabályok, illetve normák szabályozzák az elektromos sokkoló eszköz alkalmazását, de a TASER kifejezést egyetlen magyar jogszabály sem nevesíti. Arra való tekintettel, hogy a TASER X2 vezetett áramos elektromos sokkoló eszköz, a jogszabályaink lehetőséget teremtenek a jogszerű alkalmazhatóságára.

A TASER X2 elektromos sokkoló eszköz, 2021-ben, a BM/507-2/2021. számú belügyminiszteri határozattal került rendszeresítésre az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vonatkozásában.³⁴

Jelenleg az elektromos sokkoló eszközt, az alábbi hatályos jogszabályok szabályozzák:

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 49. § (1) bekezdésben foglaltak alapján: *„A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat.*

a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására,

b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.”³⁵

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: RSZSZ) 39. § (1) ³⁶ bekezdése szerint: *„Kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 49. § (1) bekezdésének a) és b) szakasza szerinti alkalmazását indokolja.”³⁷*

Az RSZSZ az intézkedés alá vont személyt az ellenszegülés szempontjából háromféleképpen nevesíti:

Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

³⁴ <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/zsaru-magazin/rendszerben-a-sokkolo>

Letöltés dátuma: 2023.09.10.

³⁵ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400034.tv> Letöltés dátuma: 2023.09.10.

³⁶ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm> Letöltés dátuma: 2023.09.10.

³⁷ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400034.tv> Letöltés dátuma: 2023.09.10.

- a) *passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,*
- b) *aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,*
- c) *támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.*

Amennyiben egy rendőr kényszerítő eszközt alkalmaz, azt figyelmeztetésnek kell megelőznie bizonyos kivételektől eltekintve. A TASER használatot meg kell előznie a „TASER, TASER, TASER” figyelmeztetésnek.³⁸ Fentiektől eltérően természetesen előfordul az az élethelyzet is, amikor az intézkedés alá vont személy együttműködő magatartást tanúsít, annak ellenére, hogy az RSZSZ ezt nem nevesíti.

Az RSZSZ 42. § (5) bekezdésében leírtak szerint (5) *„Ha műszaki jellemzőiből más nem következik, az elektromos sokkoló eszköz használata elsősorban a végtagokra irányulhat.”*³⁹

Az előbb említett szolgálati szabályzat azt nevesíti, hogy elsősorban a végtagokra kell irányulnia az eszköz használatának. A ROKK által kiadott oktatási anyag viszonyt úgy rendelkezik, hogy elsődlegesen a legnagyobb célfelületet célozzuk meg az eszközzel, mivel így tudjuk biztonságosan alkalmazni az eszközt. A Taser alkalmazása során, ha az intézkedés alá vont személy sérülést szenved, akkor mind az intézkedő rendőrnek, mind a kivizsgáló parancsnoknak ugyanúgy kell eljárnia, mintha egy másik kényszerítő eszköz használata során keletkezett volna a sérülés az intézkedés alá vont személyen.⁴⁰

³⁸ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm> Letöltés dátuma: 2023.09.11.

³⁹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm> Letöltés dátuma: 2023.09.11.

⁴⁰ ROKK – oktatási anyag

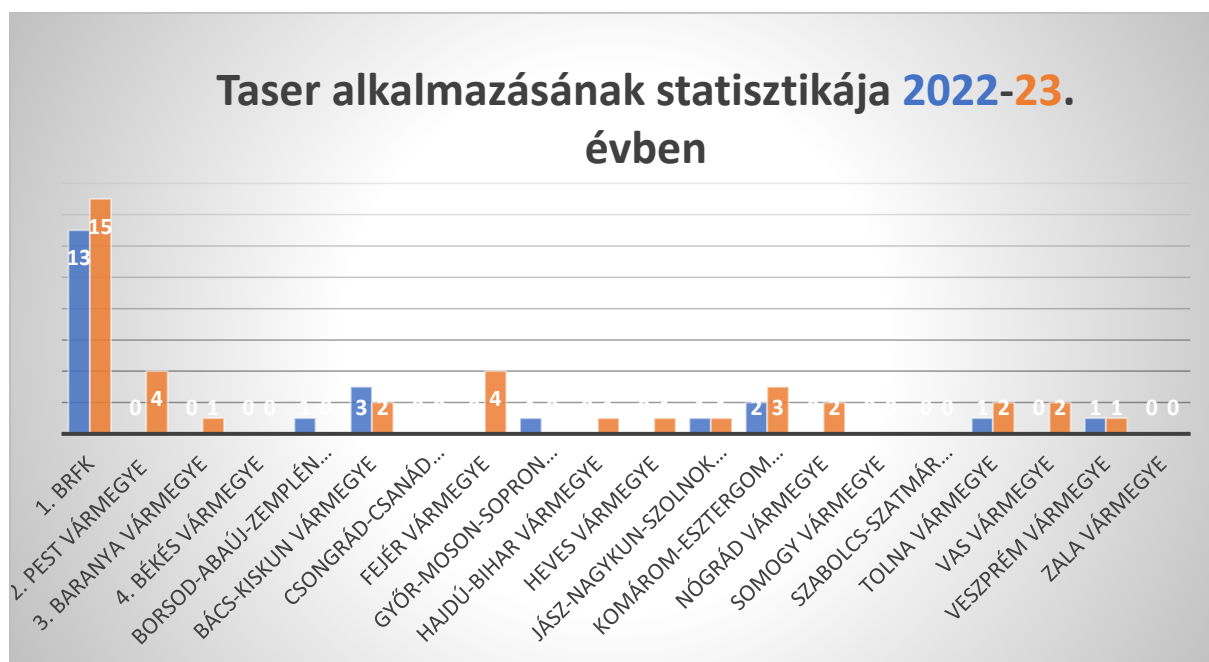
5. A RENDSZERESÍTÉS ÓTA ALKALMAZOTT ELEKTROMOS SOKKOLÓESZKÖZÖK STATISZTIKAI ADATAI

5.1. Hivatalos statisztikai adatok a Taser hazai alkalmazására vonatkozólag.

Kutatásom során az Országos Rendőr-főkapitánysághoz nyújtottam be adatigényléssel kapcsolatos kérelmet, amelyben az alábbi négy kérdést nevesítettem:

1. Hány esetben került már alkalmazásra TASER X2 vármegyei rendőr-főkapitányságokra (BRFK) lebontva?
2. Ezek során hány esetben alkalmazták kilövőfejjel és közvetlen módon az eszközt?
3. Az alkalmazások során hány volt szakszerű és jogszerű, valamint szakszerűtlen, jogszerűtlen?
4. Milyen jogszabályi előírások vagy hatósági döntés alapján látják el az egységek kilövőfejjel vagy anélkül a szolgálatot?

Az első kérdésemre a választ diagrammon szeretném bemutatni.

10.ábra: Diagram a TASER X2 alkalmazásának 2022. és 2023. évi statisztikája, megyékre bontva.⁴¹

⁴¹ BM Tudománystratégiai és - Koordinációs Főosztály BMTSKF/1-163/2023.

A diagram adatai a 2022. június. 1. és 2023. augusztus 14. közötti időintervallum vonatkozásában, vármegyei bontásban tartalmazza az adatokat.⁴²

A statisztikai adatokból jól látszódik, hogy 2022-ben 27 alkalommal volt összesen alkalmazva TASER X2 Magyarország területén. Ebből 13 alkalommal a Budapesti Rendőrfőkapitányság állománya alkalmazta az eszközt.

2023. január 1-től augusztus 14-ig összesen 39 alkalommal alkalmaztak TASER-t az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tagjai. Az adatok közül szemmel láthatólag kitűnik a BRFK alkalmazásainak száma 2023-ban is, mivel összesen 15 esetben került alkalmazásra a TASER az évből eltelt 9 hónap alatt.

A 2022-es és 2023-as statisztikai adatokat figyelembe véve, a rendszeresítés óta a rendőrök egyre gyakrabban használják az áramos vezetett kényszerítő eszközt.⁴³

5.2. Az ORFK hivatalos állásfoglalása benyújtott kérdéseimre.

1. Az esetek során hány esetben alkalmazták kilövőfejjel és közvetlen módon az eszközt?

Az eszköz használatára jogosultsággal rendelkező állomány a TASER X2 vezetett áramos kényszerítő eszköz (a továbbiakban: sokkoló eszköz) alkalmazása során a 2022. évben 8 esetben, míg a 2023. évben 10 alkalommal lött ki szondát az intézkedés alá vont személyre. Az érintett állomány közvetlen kontaktus útján 44 esetben használta a sokkoló eszközt.

Az adatokból jól kivehető, hogy a rendszeresítés óta, országos szinten összesen 62 esetben került sor TASER alkalmazására.

2. Az alkalmazások során hány volt szakszerű és jogszerű, valamint szakszerűtlen, jogszerűtlen?

Az adatigénylésben megjelölt időszakban a közterületen feladatot ellátó rendőrök 62 esetben alkalmaztak sokkoló eszközt. Az intézkedéseket követő kivizsgálások eredményeképpen 1 esetben állapította meg a Budapesti Rendőr-főkapitányság esetében a parancsnoki kivizsgálás, hogy a sokkoló eszköz használata nem volt jog- és szakszerű. Szakszerűtlen használatra a Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányságnál 1 esetben, a Tolna Vármegyei Rendőr-

⁴² ORF- Közérdekű adatigénylés: 29000-197/42-6/2023.KOZA

⁴³ ORF- Közérdekű adatigénylés: 29000-197/42-6/2023.KOZA

főkapitányságnál 2 esetben, valamint a Komárom-Esztergom Vármegyei Rendőr-főkapitányságnál 1 esetben került sor.

3. Milyen jogszabályi előírások vagy hatósági döntés alapján látják el az egységek kilövőfejjel vagy anélkül a szolgálatot?

Jelen kérdés feltevésénél arra szerettem volna választ kapni, hogy miért van olyan egység az általános rendőri feladatok ellátására létrehozott szervezeti egységek vonatkozásában, akik csupán kilövőfej alkalmazása nélkül, közvetlen módon tudják alkalmazni a vezetett áramos kényszerítő eszközt, mivel nem rendelkeznek kilövőfejjel. A ROKK által kiadott oktatási anyagban az szerepel, hogy első sorban szonda kitelepítésével legyenek alkalmazva a vezetett áramos kényszerítő eszközök.

Az ORFK részéről jelen állásfoglalást kaptam:

Az eszközzel kizárólag az a rendőr látható el szolgálatban, aki a használatához szükséges képzéssel rendelkezik, aki azt kizárólag a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 49. § (1) bekezdésben meghatározottak szerint, illetve a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 16. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén alkalmazhatja.

Az állásfoglalás azt tartalmazza, hogy mely esetekben lehet a vezetett áramos kényszerítő eszközt alkalmazni, melyet a dolgozatomban korábban kifejtettem.

A válasznak azon része miszerint „Az eszközzel kizárólag az a rendőr látható el szolgálatban, aki a használatához szükséges képzéssel rendelkezik”, véleményem szerint kitérő válasz, ha az eredeti kérdést tüzetesebben megvizsgáljuk.

A ROKK által kiadott oktatási anyagban szerepel, hogy „A szonda kilövése hatékonyabb, mint a sokkolás (az áramkör zárásától eltekintve). NMI vs. fájdalom. biztonságosabb (nagyobb) távolságból is alkalmazható. Általában kevesebb ciklust igényel”.

A ROKK által kiadott oktatási anyagban is nevesítik, hogy első körben a szonda kitelepítése az elsődleges, nem pedig a közvetlen módon való használat. Felmerül a kérdés, hogy azok a kollégák, akik nem kapták meg a képzést a szondával történő alkalmazásra, csupán a közvetlen módon történő alkalmazásra, hogy érik el az eredeti célját a TASER X2 hatékony alkalmazásának? ⁴⁴

⁴⁴ ORF- Közérdekű adatigénylés: 29000-197/42-6/2023.KOZA

6. INTERJÚ A BRFK ÁLLOMÁNYÁBAN ELSŐ ALKALOMMAL TASER ESZKÖZT ALKALMAZÓ RENDŐRÖKKEL.

A TASER X2-t elsőként alkalmazó kollégákkal BM kutatási engedély birtokában készítettem interjút. A Budapesti Rendőr-Főkapitányság Közrendvédelmi Főosztály Központi Gépkocsizó és Járőrszolgálati Osztály, azon belül is az I. Alosztály állományába került bevezetésre először a kilövő fejjel rendelkező szonda, ami a TASER X2 eszközhöz tartozik.

Fontosnak tartottam, hogy dolgozatomhoz felhasználjam az első rendőri intézkedés közben alkalmazott TASER használatról keletkezett személyes véleményeket, így interjút készítettem a két intézkedést foganatosító rendőr kollégával. A kollégák hozzájárultak nevük, rendfokozatuk és beosztásuk dolgozatomban történő feltüntetéséhez.

Az egyik intézkedést foganatosító kolléga Cseri Ferenc rendőr törzsőrmester úr, járőrparancsnoki beosztásban dolgozik a BRFK RSZ KVFO KGJO állományában már 8 éve. A másik intézkedést foganatosító rendőr kolléga, Drótos Ádám rendőr törzsőrmester úr, 5 éve dolgozik a BRFK RSZ KVFO KGJO állományában, immáron járőrparancsnoki beosztásban. Továbbá a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést kivizsgáló parancsnokkal is interjút készítettem, mivel hasznos látni a gyakorlati tapasztalatokat, a jogszerű eljárás tükrében.

1. Kérdés:

Mikor történt az intézkedés és azon a napon milyen jellegű járőrszolgálatot teljesítettek?

Válasz:

2022.10.14.-én 00 óra 30 perckor történt a rendőri intézkedés. Azon a napon BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén teljesítettünk járőrszolgálatot.

2. Kérdés:

Mi volt a bejelentésben, a TIK ügyeletes hogyan adta ki Önöknek a címet?

Válasz:

Árpád Központ 00 óra 30 perckor utasított minket, hogy jelenjünk meg a Budapest IV. kerület. Nádor utcában, mert onnan bejelentést tett egy hölgy, hogy őt bántalmazzák.

3. Kérdés:

Mit tapasztaltak, amikor a helyszínre értek?

Válasz:

Megérkeztünk a helyszínre és első körben senkit se találtunk a megadott címen, azonban néhány háztömbnyire figyelmesek lettünk egy síró hölgyre.

4. Kérdés:

Mi történt mikor ezt észlelték, hogyan jártak el ezt követően?

Válasz:

Kiszálltunk a gépjárműből, majd érzékeltek, hogy a síró hölgy mellett körülbelül 10 méterre egy kapucnit viselő férfi állt és kiabált a síró hölgy irányába, „gyere ide hozzám vagy baj lesz”. Továbbá a férfi kezében volt egy kék színű női táska, ami szemet szúrt nekünk.

5. Kérdés:

Hogyan reagáltak a kialakult szituációra?

Válasz:

A hölgy halkán oda szólt nekünk, hogy ő tette a bejelentést, mivel a férfi bántalmazta, nagyon fél tőle, mivel megfenyegette, hogy meg fogja ölni.

6. Kérdés:

Miután az információk birtokában voltak, mit cselekedtek ezután?

Válasz:

Miután a hölgy elmondta, hogy bántalmazta a férfit, a járőrtársammal a férfi irányába fordultunk. Majd a férfi oda kiabált obszcén szavakat használva, hogy „hagyjatok békén, mert ennek rossz vége lesz”. Annyival egészítette még ki Drótos Ádám járőrparancsnok ezt a gondolatot, hogy a férfi folyamatosan hátrált tőlük.

Válasz:

Igen, a férfi hátrálni kezdett, majd futásnak eredt. Futás közben eldobta a földre a női táskát, majd mi is futásnak eredtünk a férfi után.

7. Kérdés:

Futás közben történt-e bármilyen felszólítás az Önök részéről?

Válasz:

Igen, történt, többször is felszólítottam a “törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy álljon meg és vesse magát alá a rendőri intézkedésnek. Miközben futottunk a férfi után és többször is felszólítottam, hogy álljon meg, azt kiabálta vissza, hogy „nagy balhé lesz ebből, engem senki se tud elkapni”.

Válasz:

Valóban a férfi látszólag agresszív volt és a kijelentéseiből is erre lehetett következtetni, majd futás közben készenlétbe helyeztem a TASER X2 vezetett áramos kényszerítő eszközümet.

Válasz:

Miközben futottunk a férfi után megállt egy gépkocsi mögött, majd ordított, hogy ellenem mindenki gyenge”. Mikor észleltük, hogy megállt a gépkocsi mögött, a biztonsági távolságot betartva megálltunk, majd Cseri Ferenc törzsőrmester felszólította a férfit.

Válasz:

Valóban felszólítottam, hogy működjön együtt, ellenkező esetben vele szemben elektromos sokkoló eszköz fog alkalmazásra kerülni. A férfi ekkor ismét visszaordított irányomba, hogy „bárkivel elbánok, kevesek vagytok”. Ekkor arra lettem figyelmes, hogy a férfi mind a kettő kezét a háta mögé helyezte a derekához, majd futásnak ered.

Válasz:

Egy olyan utcába futottunk a férfi után, ahol nagyon gyenge volt a közvilágítás, így, hogy a férfi pontosan vett-e ki bármilyen eszközt az öv mellől, azt nem láttuk.

Válasz:

Futás közben a férfi mellé értem, körülbelül 3-4 méterre lehettem, amikor is én nem láttam tisztán, hogy volt-e bármilyen eszköz a férfi kezében vagy nem, ezért a nálam lévő TASER

X2-vel megcéloztam a férfi hátát, majd az elsütő billentyűvel elműködtettem az eszközt. Mikor használatba helyeztem az eszközt a férfi hirtelen megfeszült és a földre esett. A földön a férfi átfordult a hátára, majd mikor közelebb értem észleltem, hogy nincs támadásra alkalmas eszköz a férfi kezeiben, ezért megkezdtuk a bilincselést és a TASER-t 3-4 másodperces kisülés közben leállítottam.

Válasz:

Miután a TASER nem működött tovább, a férfi aktívan ellen szegült nekünk, de ki tudtuk a járőrtársammal biztonságon alakítani a bilincselési testhelyzetet

.

8. Kérdés:

Történt e felszólítás, hogy TASER fog alkalmazásra kerülni?

Válasz:

Igen, történt felszólítás az alkalmazás előtt közvetlenül.

9. Kérdés:

Hol csapódott be a férfi testébe a két szonda?

Válasz:

Az egyik szonda a férfi gerince mellett körülbelül 5-6 cm-re érte a testet, a másik szonda helye a bal lapocka tájékán.

10. Kérdés:

Mentő érkezett a helyszínre, a TASER okozott sérülést, amit esetlegesen ápolni kellett?

Válasz:

Mentő érkezett a helyszínre, a TASER nem okozott olyan sérülést, ami orvosi ellátást igényelt volna, csupán azért szállították a férfi kórházba, mert futás közben megsérült a bokája.

11. Kérdés:

Mit gondoltok, hogy célravezető volt-e a TASER az intézkedés során?

Válasz:

Maximálisan úgy érzem, hogy célravezető volt, hisz nem tudhattuk, hogy miért rakta hátra a kezeit és a sötétben rosszak voltak a látási viszonyok, nem láttuk, hogy van-e nála bármilyen támadásra alkalmas eszköz. Úgy gondolom, hogy alkalmazás közben a TASER hatalmas segítségünkre volt, így biztonságosan meg tudtuk fékezni az támadó férfit.

Válasz:

Teljesen egyetértek kollégámmal, a TASER egy hatalmas segítség számunkra a közterületi járőrszolgálat során, mivel, ha használatra kerül a sor, akkor teljes magabiztossággal tudjuk alkalmazni.

A parancsnoki kivizsgálás eredménye:

A parancsnoki kivizsgálás megállapította, hogy az intézkedés jogszerű, szükséges, arányos, objektív, eredményes és biztonságos volt. A kollégák felelősségre vonásának kezdeményezésére okot adó körülmény nem állt fenn.⁴⁵

⁴⁵ 01000/193931/2022.id. számú rendőri jelentés parancsnoki kivizsgálása

7. SZEMLÉLETES BEMUTATÁSA AZ ELEKTROMOS SOKKOLÓ ESZKÖZNEK, KILÖVŐ FEJJEL ÉS KÖZVETLEN MÓDBAN TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁS SORÁN

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott rendőri szerveknél a TASER X2 oktatása során, gyakorló kilövő fejjel csupán próba lövést lehet végezni, de egyéni döntés alapján nem lehet kipróbálni az eszköz hatásfokát és hatásmechanizmusát.

A ROKK által, továbbá az AXON által kiadott oktatási anyagban nevesítve van, hogy a TASER alkalmazása közben: *A TASER X2 kardinális kockázata alacsony, de nem nulla. A kockázatra vonatkozó becslések száma 100.000 alkalmazásból 1 körül mozog. Ekkora az aránya azoknak az eseteknek, ahol egészségügyi probléma lépett fel az alkalmazást követően.*⁴⁶

Minél távolabb van a szonda a szívtől, és minél kevesebb kisütési ciklust alkalmaznak, annál kisebb a kockázata annak, hogy a TASER X2 alkalmazás befolyásolja a szívverést.

A ROKK által kiadott oktatási anyag nevesíti, hogy 100.000 alkalomból 1 esetben merül fel probléma az alkalmazás során. Az eredmények tekintetében, ha probléma merül fel, az többségében a TASER alkalmazására vonatkozó kizáró okok egyike, mint például terhes nők, idősek, alacsony test tömegűek, továbbá betegségben szenvedő egyének kategóriája. Továbbá a magyar rendőrség létszámára való tekintettel, ha kiszámoljuk nagyjából 0,3% az esélye annak, hogy bármi probléma merüljön fel az oktatás és a tesztelés során.

A probléma fakadhat abból, hogy a kilövőfej túlzottan költséggel járna az oktatások során, továbbá a szondák esetleges sérüléshez vezethetnek.

Miután a rendelkezésemre álló írott anyagokból megvizsgáltam a problémakört a TASER X2 alkalmazása vonatkozásában, úgy döntöttem, hogy én ennél tovább kívánok menni és jelenlegi szolgálati helyemen kérelmet nyújtottam be előljáróim felé, hogy engedélyezzék a TASER hatásmechanizmusának megtapasztalását saját magamon alkalmazva.

Az engedélyt megkaptam az öntesztelésre. Az eszköz használatának egyedi tesztelése plusz terhet róna a képzés költségeire, ezért ahogyan azt saját engedélyezett tesztelésemen is kiviteleztek, a szondák kilövés helyetti csíptetésével nem merül fel extra költség, azonban

⁴⁶ ROKK – oktatási anyag

az általam javasolt módszer megoldást jelenthet a tapasztalat elvű edukációra.

Az öntesztelés során azt a megoldást választottuk, hogy egy korábban elműködtetett kilövő fej két pólusából kivezető csíptethető vezetéket testemre lett erősítve, ezáltal egy életszerű használat került nulla költségen rekonstruálva.

A két csipesz felhelyezése oly módon néz ki, hogy az egyik csipeszt nagyjából a bal lapocka alá helyezték, itt megjegyezni kívánom, hogy pólót viseltem a próba során, tehát még így is csökkentve az esetleges bőrön keletkező sérüléseket. A másik csipeszt a derék vonalán a nadrágomon helyezték el, amely közvetlen nem is érintkezett a bőrömmel, az anyagon keresztül került felhelyezésre, szemben az első csipesszel. Az oktatási anyagban is ez a leginkább javasolt célterület, ahova a szondákat telepíteni a legoptimálisabb.

A tesztelés előtt megannyi, az online fórumokon található videóanyagot megtekintettem, hogy felkészülten érkezzek a tesztre. A videók során az emberek többsége hangos ordítás mellett előre esik, ezért kettő kolléga fogja az alkarjukat, hogy így is csökkenjen a sérülések esélye.

A két csipesz felhelyezését követően két kolléga megfogta az alkaromat és a csuklómát, majd kértem a harmadik kollégát, hogy indítsa az eszközt.

Az alkalmazás előtt, ahogy az oktatási anyagban is javasolt a „*TASER, TASER, TASER*” szavakat hallottam a hátam mögött, majd indult az 5 másodperces kisütési időtartam. Az 5 másodperc az ember életében egy nap során 17.280 alkalommal telik el, de talán soha nem éreztem még ennyire hosszú időtartamnak. Az első érzetem olyan volt, mintha az egész testem görcsbe rándult volna, de legfőképp a gerincmerevítő izmok, illetve még a bal lábszáramban rándultak össze az izmok. Az összehúzódás annyira intenzív volt, hogy egy helyben maradtam, nem szokványosan, de nem dőltem előre. A két kolléga, akik a kezeimet fogták az alkalmazó kolléga utasítására előre fektettek, arccal lefelé. Megjegyezni kívánom, hogy az alkalmazás során levegőt nem tudtam venni, csupán hangosan, akaratlanul ordítottam. Az alkalmazás során egyáltalán nem fájdalmat éreztem, hanem egy olyan elmondhatatlan érzést, amit még soha nem tapasztaltam, de azt kiemelném, hogy egyáltalán nem volt fájdalom sem közben sem az alkalmazást követően.

Az 5 másodperc elteltével egy hatalmas levegőt vettem, ahogy az izmaim már nem voltak megfeszülve. Talán a legfontosabb tapasztalatom ezután következett.

Ami számomra meglepő volt, hogy az alkalmazást követően, ahogy letelik az utolsó másodpercnyi NMI hatás, abban a pillanatban fel tudtam volna állni, teljesen orientált voltam, tehát a kellemetlen gondolatokon kívül, semmi negatív hatást nem éreztem az eszköz alkalmazását követően. Az alkalmazás után semmi féle negatív hatást nem jelentkezett, csupán hatalmas intenzitású izomösszehúzódás miatt izomláz jelentkezett a hátamban és a jobb lábamban.

A kilövőfejjel történő alkalmazást követően kipróbáltam a TASER X2 közvetlen módban történő alkalmazását is. Szerettem volna meg tapasztalni a különbséget kilövőfejjel és közvetlen módban történő alkalmazás során is, hogy értem, ha egyszer intézkedés közben alkalmazom, akkor teljes magabiztossággal tudjam, hogy milyen módon alkalmazzam az eszközt.

A közvetlen módban történő alkalmazás során a bal felkaromhoz érintették hozzá az eszközt, közvetlen módban. A gyakorlat során rövid ujjú póló volt rajtam és úgy viselkedtem, mintha egy passzívan ellenszegülő személlyel szemben kellene, hogy alkalmazzák.

Az alkalmazás kezdetén kellemetlen érzés fogott el, de ahogy éreztem az eszköz hatását a karomat rögtön el tudtam húzni az eszköz hatásteréből. Nagyon hasznos volt meg tapasztalni, hogy míg a szonda kitelepítésével történő alkalmazás során nem tudtam megmozdulni, addig a közvetlen módban történő alkalmazás során, minden nehézség nélkül el tudtam rántani az adott testrészemet és kontaktust megszüntetni saját elhatározásomból.

Összességében én nagyon hasznosnak tartom, hogy kipróbálhattam az eszköz mind a két felhasználási funkcióját. Úgy gondolom, hogy minden olyan kollégának, aki szolgálatban viseli az eszközt, mindenféleképpen meg kellene, hogy tapasztalja, hogy pontosan mi is van felhelyezve a derékszíjára.

Úgy gondolom, hogy akik a két napos oktatáson részt vesznek, tudják alkalmazni az eszközt, viszont nincsenek tisztában a hatásfokával, mint ahogy én sem voltam az alkalmazás előtt.

Bátran merem mondani azoknak a kollégáknak, akik még nem alkalmazták az eszközt intézkedés közben- természetesen a ROKK által kiadott tematika alapján- ha olyan szituációba kerülnek, hogy az eszközt alkalmazni kell, bátran tegyék, mert az esetlegesen intézkedés alá vont személy a szakszerű alkalmazást követően vagy szabad akaratából, vagy az eszköz alkalmazásának hatására, de együtt fog működni az intézkedő rendőrökkel.

8. SZUBJEKTÍV VÉLEMÉNYEM A TASER X2 ESZKÖZRŐL, AZ ESZKÖZ HASZNÁLATÁRÓL ÉS HASZNÁLHATÓSÁGÁRÓL

A dolgozatomban megpróbáltam szemléletesen bemutatni a TASER X2 vezetett áramos kényszerítő eszközt. Az információgyűjtés során még többet megtudhattam a TASER felépítéséről, továbbá a gyakorlatban történő megtapasztalása még hasznosabb eszközzé tette az eszközt a magyar rendőrség palettáján.

Szeretném, ha a jövőben az oktatási rendszer a 2x8 óra helyett kibővülne 3x8 óra időtartamra, így lehetőséget biztosítana a kollégák számára, hogy még tüzetesebben megismerjék az eszköz felépítését és hatásmechanizmusát. Nagyon hasznosnak tartanám, ha azzal a módszerrel, melyet nevesítettem a dolgozatomban saját egyéni mérlegelés alapján a kollégák megtapasztalhatnák az eszköz működési elvét, így sokkal nagyobb magabiztossággal alkalmaznák, ha sor kerülne rá egy rendőri intézkedés során.

Megjegyzem, hogy a későbbiek folyamán a magyar rendőrség a TASER X7-es eszköz beszerzésére kellene, hogy törekedjen, amely a legújabb és a tesztek alapján a leghatásosabb eszköz az Axon által gyártott vezetett áramos eszközök körében. Az eszköz kilövőfej alkalmazásával közeli is alkalmazható, köszönhető az eszköz kialakításának, tehát, ha egy szűk helyen intézkedünk és nincs meg az eszköz alkalmazásához javallott távolság, mint a TASER X2 vonatkozásában, akkor a TASER X7-et bátran lehetne akár szűk, zárt helyeken is alkalmazni.

Továbbá hatalmas előrelépést jelentene az is, ha minden rendőr rendelkezne a szolgálata során TASER vezetett elektromos sokkoló eszközzel, mivel a legtöbb esetben egy járőrpárnál csupán egy eszköz kerül kiosztásra, az eszközök darabszáma miatt.

A TASER X7 felszerelhető kamerával, amely rögzíteni tudja egy alkalmazásban a történeteket, ezáltal fontosnak tartom, hogy a jövőben az új eszközt beszerzésére lépéseket tegyen az illetékes szerv. Továbbá azt is szükségszerűnek és hatékonyságnövelőnek tartom, hogy az ugyancsak az AXON Int. által gyártott testkamera is a csomag része legyen. A dolgozatom elkészítésének idején a BRFK viszonylatában néhány, az AXON által gyártott testkamra beszerzésre került tesztelés céljából. A magyar rendőrség eszközparkja egyre fejlettebb és a vezetők arra törekednek, hogy még fejlettebbé és biztonságosabbá tegyék a magyar rendőrök munkáját, ami minden magyar ember érdeke.

ÖSSZEGZÉS

A leíró jellegű tudományos diákköri dolgozatomban rendhagyó módon kívántam bemutatni a választott témát. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél rendszeresített TASER X2, vezetett áramos kényszerítő eszköz egy forradalmi újításnak számít, melynek megfelelő használata elősegíti a rendőri munka biztonságos és hatékony végzését. Ennek alátámasztásához nem csak arra volt szükségem, hogy bemutassam, honnan ered az eszköz, de fontosnak tartottam a gyakorlati hasznosulását statisztikákon és gyakorlati eredményeken keresztül is elemezni.

A dolgozatom hitelességét és egyediségét emelni kívántam olyan interjúval, amely az utcán szolgálatot teljesítő járőrök közeli tapasztalatán alapszik, illetve abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy a BRFK illetékes osztálya is rendelkezésemre bocsátott anyagokat és információkat.

Dolgozatom hosszas előkészítése során és a téma egyre részletesebb feltárása közben rádöbbsentem, hogy olyan kényszerítő eszközt kívánok bemutatni, amit a nem csak betűkből kívántam kiolvasni, ezért a teljes hiteles kép kedvéért én tovább mentem és a saját bőrömmön is megtapasztaltam, hogy mit is jelent az, hogy TASER X2 alkalmazása.

A Terrorelhárítási Központ lehetőséget biztosított arra, hogy egy kilövés alkalmával átérezzem azt, ahogy az elkövető személy vezetett áramos kényszerítő eszköz általi hatástalanítása alapesetben mennyi ideig tart, milyen hatással bír, és mennyi idő után tud ismételten támadásba lendülni. Teljesen a teszt hatása alá kerültem, és tapasztalataimat dolgozatomban ki is fejtettem korábban. Azt gondolom, hogy minden szolgálatot teljesítő rendőrnek, szükséges lenne átélnie a kényszerítő eszköz használatát, ahhoz, hogy bátrabban használják, és felkészültek legyenek, hogy milyen hatással bír az eszköz az eseményekre.

Végezetül úgy gondolom, hogy az eszköz alkalmazásával a hivatásos állomány kényszerítő eszközeinek tárháza nemcsak egy új, napjaink veszélyeinek és kihívásaira reagáló magabiztosan megfelelő elemmel bővült, hanem – nem halálos besorolása végett – egy humánus, az élethez fűződő alapvető emberi jogokat messzemenőig figyelembe vevő elgondolás eredménye is egyben.

Összefoglalva gondolataimat, úgy érzem, sikerült a rendőrség egyik legmodernebb kényszerítő eszközét annyi irányból megközelíteni, amire eddig még nem volt példa, így új gondolatébresztő elemeket is vinni a témába. Kijelenthetem, hogy a vezetett áramos kényszerítő eszköz bevezetése egy olyan döntés, ami védi az emberi életet és biztonságosabbá teszi környezetünket

amellett, hogy olyan eszközt ad a kollégák kezébe, amivel gyorsreagálás közben jól tudnak dönteni saját biztonságuk figyelembevételével!

FELHASZNÁLT IRODALMI JEGYZÉK

- Gáspár Miklós, Regényi Kund: A Taser, mint rendészeti kényszerítő eszköz alkalmazásának egyes lehetőségei
- Rendészeti Oktatási Kiképzési Központ oktatási anyag
- Schüller Attila: Taser alkalmazásának területei, Hadmérnök IV. Évfolyam 2. szám - 2009. június
- Sipos Jenő, Csarnai Gergő Zoltán, Apostol Attila: Alternatív (nem halálos) fegyverek II. A Taser eszközök alkalmazásának előnyei a személy és vagyonvédelem
- Szabó Csaba: A vezetett elektromos fegyverek alkalmazhatóságának vizsgálata a fegyverrendészet vonatkozásában Hadtudományi szemle 2018. XI. évfolyam 2. szám
- Terrorelhárítási Központ oktatási anyag

Felhasznált jogszabályi háttér:

- A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT.10.) ORFK utasítás, https://www.police.hu/sites/default/files/18_2008.pdf
- Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény.: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400034.tv>
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm>

Felhasznált internetes forrás:

- <http://www.weaponslaw.org/weapons/projectile-electric-shock-weapons-tasers>,
- <https://anyflip.com/xrgi/sdfo/basic>.
- <https://docplayer.net/11319147-An-introduction-to-taser-electronic-control-devices-history-electricity-electrical-stimulation-electrical-measurements-and-the-human-body.html>. <https://electronics.howstuffworks.com/gadgets/other-gadgets/taser-shotgun-shell.htm>.
- <https://magyar Nemzet.hu/belfold/2021/07/fegyverhasznalat-helyett-elektromos-sokkolo>.
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm>. Letöltés ideje: 2022. 09. 08.
- <https://ontario.cmha.ca/documents/conducted-energy-weapons-tasers/>.

- <https://www.axon.com/products/taser-7>. Letöltés ideje: 2022.08.23.
- <https://www.axon.com/products/taser-x2>
- <https://www.axon.com/products/taser-x26p>.
- <https://www.bbc.com/news/uk-61473781>.
- <https://www.bbc.com/news/uk-england-northamptonshire-55911549>.
- <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-58719944>.
- <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-north-east-orkney-shetland-53222031>.
- <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-61685117>.
- <https://www.northants.police.uk/police-forces/northamptonshire-police/areas/northamptonshire-force-content/sd/stats-and-data/taser/>.
- <https://www.npcc.police.uk/NPCCBusinessAreas/OtherWorkAreas/Taser.aspx>.
- <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/zsarumagazin/rendszerben-a-sokkolo>.
- <https://www.police1.com/police-products/less-lethal/taser/articles/police-history-how-a-nasa-scientist-invented-the-taser-QJIJyBG5xEJoNU9y/>.
- [https://Projectile Electric-Shock Weapons \(Tasers\) | Weapons Law Encyclopedia](https://Projectile Electric-Shock Weapons (Tasers) | Weapons Law Encyclopedia)
- [https://A halál trónja 125 éves \(origo.hu\)](https://A halál trónja 125 éves (origo.hu))
- [https://Jack Cover, 88, Physicist Who Invented the Taser Stun Gun, Dies - The New York Times \(nytimes.com\)](https://Jack Cover, 88, Physicist Who Invented the Taser Stun Gun, Dies - The New York Times (nytimes.com))
- Almanac: Inventor of the Taser - CBS News
- [https://John Cover: inventor of the Taser \(thetimes.co.uk\)](https://John Cover: inventor of the Taser (thetimes.co.uk))
- <https://Evolution of the Police TASER | ThinBlueFlorida.com>
- <https://air taser 34000 - Google-keresés>
- [https://The History of TASER \(stunster.com\)](https://The History of TASER (stunster.com))
- [https://THE ORIGINAL AIR TASER | Less Lethal Arms \(wordpress.com\)](https://THE ORIGINAL AIR TASER | Less Lethal Arms (wordpress.com))
- [https://Microsoft PowerPoint - Instructor B&W \(prisonlegalnews.org\)](https://Microsoft PowerPoint - Instructor B&W (prisonlegalnews.org))
- [https://The Evolution of TASER Energy Weapons \(axon.com\)](https://The Evolution of TASER Energy Weapons (axon.com))
- [https://An Introduction to TASER Electronic Control Devices, History, Electricity, Electrical Stimulation, Electrical Measurements, and the Human Body - PDF Free Download \(docplayer.net\)](https://An Introduction to TASER Electronic Control Devices, History, Electricity, Electrical Stimulation, Electrical Measurements, and the Human Body - PDF Free Download (docplayer.net))
- https://https://www.accredited-safety.com/cgi/display.cgi?item_num=44009&title=-M26C-Advanced-TASER%AE.
- [https://Taser XREP Up Close \(and pricing!\) -The Firearm Blog](https://Taser XREP Up Close (and pricing!) -The Firearm Blog)

- [https://How It Works: Taser's Electrified Shotgun Slug | Popular Science \(popsci.com\)](https://How It Works: Taser's Electrified Shotgun Slug | Popular Science (popsci.com))
- [https://Yellow TASER® X26 Refurbished Law Enforcement Model \(26051\) Taser Order \(accredited-safety.com\)](https://Yellow TASER® X26 Refurbished Law Enforcement Model (26051) Taser Order (accredited-safety.com))
- [https://PÉCSIHATÁRŐR19 \(pecshor.hu\)](https://PÉCSIHATÁRŐR19 (pecshor.hu))
- [https://Rendszerben a sokkoló | A Rendőrség hivatalos honlapja \(police.hu\)](https://Rendszerben a sokkoló | A Rendőrség hivatalos honlapja (police.hu))

Ábra jegyzék:

- 1. ábra: John Cover bemutatja az első Tasert (TF-1), 1976.01.14, <https://www.cbsnews.com/news/almanac-inventor-of-the-taser/>
- 2. ábra: Air Taser 34000, <https://taser-evolution.axon.com/>
- 3. ábra: Taser M26, https://www.accredited-safety.com/cgi/display.cgi?item_num=44001&title=-TASER-Pre-Owned-M26-with-Lasersight
- 4. ábra: Taser X26, TEK oktatási anyag
- 5. ábra: TASER XREP, <https://www.popsci.com/technology/article/2010-03/shock-bullet/>
- 6. ábra: TASER 7, <https://www.amazon.com/Taser-Professional-Personal-Defense-7CQ/dp/B091V7HZ3Q>
- 7. ábra: TASER X2, ROKK oktatási anyag
- 8. ábra: TASER X2 kilövőfej azonosító címke, ROKK oktatási anyag
- 9. ábra: TASER X2 kilövőfej szonda, ROKK oktatási anyag
- 10. ábra: Diagram a TASER X2 alkalmazásának 2022. és 2023. évi statisztikája, megyékre bontva